No. of Printed Pages—4

494 (SOM09)

[20-HBGPOW–D5S(O)21A]

BA 5th Semester (Old) Exam., 2020 (W)

SOCIOLOGY

[BSO M–09]

(Population and Society)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. Answer the following questions : 1×8=8

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক :

(a) What is 'Period Enumeration'?
'গণনাৰ কাল' বুলিলে কি বুজে ?

(b) Name two mathematical measures to study age structure.
বয়সৰ সংৰচনা অধ্যয়ন কৰিবলৈ দুটা গাণিতিক পদ্ধতি উল্লেখ কৰক।

(c) In which year, the first census was taken in India?
ভাৰতত সৰ্বপ্ৰথম কোন বৰ্ষত লোকপিয়ল সম্পন্ন কৰা হৈছিল ?

(d) What is 'Cafeteria Approach'?
'কাফেটেৰিয়া কৌশল' কি ?

(e) What was the objective of National Family Planning Programme of 1952?
১৯৫২ চনৰ ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিয়াল পৰিকল্পনা আঁচনিৰ উদ্দেশ্য কি আছিল ?

(f) Mention the narrow view of the scope of the study of demography.
জনতত্ত্বৰ অধ্যয়নৰ পৰীসৰৰ সংকীৰ্ণ দৃষ্টিভঙ্গী উল্লেখ কৰক।

(g) What is meant by ageing of the population?
জনসংখ্যাৰ বয়স বৃদ্ধি বুলিলে কি বুজে ?

(h) What is meant by population of a country?
দেশৰ জনসংখ্যা বুলিলে কি বুজে ?

2. Answer the following questions (each in around *50* words) : 2×8=16
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় *৫০* শব্দৰ ভিতৰত) :

(a) What are the three aspects of population studies?
জনসংখ্যাৰ অধ্যয়নৰ তিনিটা দিশ কি কি ?

(b) What is meant by achieved characteristics?
স্ব-লব্ধ বৈশিষ্ট্য বুলিলে কি বুজে ?

(c) State some of the common reasons for uneven sex structure in India as cited by the Census Authority of India.
ভাৰতৰ লোকপিয়ল কৰ্তৃপক্ষই দেশৰ অসমান লিংগ সংৰচনাৰ ওপৰত নিৰ্ধাৰণ কৰা কেইটামান সাধাৰণ কাৰণ উল্লেখ কৰক।

(d) What are the different types of population policies?
জনসংখ্যা নীতিৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ কি কি ?

(e) In which year, the Family Planning Institute was set up in Bombay?
কোন চনত, বম্বেত পৰিয়াল পৰিকল্পনা অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল ?

(f) Define 'demography'.
'জনতত্ত্ব'ৰ সংজ্ঞা লিখক।

(g) Define 'sex ratio'.
'লিংগ অনুপাত'ৰ সংজ্ঞা লিখক।

(h) What is meant by 'sex composition'?
'লিংগ উপাদান' বুলিলে কি বুজে ?

3. Write any *five* from the following questions (each in around *100* words) : 4×5=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো **পাঁচটাৰ** উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) :

(a) Write a short note on 'age composition' of India.
ভাৰতৰ 'বয়সৰ উপাদান'ৰ (age composition) বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখক।

(b) What is meant by NSS? Briefly analyze the sample method used in India.
ৰাষ্ট্ৰীয় নমুনা জৰীপ (NSS) কি? ভাৰতত নমুনা পদ্ধতিৰ ব্যৱহাৰ সন্দৰ্ভত চমুকৈ বিশ্লেষণ কৰক।

(c) Briefly discuss the causes of infant mortality in India.
ভাৰতত শিশুৰ মৃত্যুহাৰৰ কাৰণসমূহ চমুকৈ আলোচনা কৰক।

(d) Briefly highlight the importance of Family Welfare Programme in India.
ভাৰতবৰ্ষত সমাজকল্যাণ আঁচনিৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰক।

(e) How does religion affect the demographic behaviour?
ধৰ্মৰে কেনেধৰণে জনতাত্ত্বিক আচৰণত প্ৰভাৱ পেলায়?

(f) Briefly mention the methods of collecting census in India.
ভাৰতত লোকপিয়লৰ তথ্য সংগ্ৰহৰ বিভিন্ন পদ্ধতিৰ বিষয়ে চমুকৈ উল্লেখ কৰক।

4. Answer any *two* from the following question (each in around *300* words) : 8×2=16

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো **দুটাৰ** উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৩০০ শব্দৰ ভিতৰত) :

(a) Define fertility. Analyze the important factors which effect fertility.
উৰ্ব্বতাৰ সংজ্ঞা লিখক। উৰ্ব্বতাত প্ৰভাৱ পেলোৱা গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰকসমূহ বিশ্লেষণ কৰক।

(b) Discuss the National socio-economic goals outlined by NPP 2000.
NPP 2000 য়ে স্থিৰ কৰা ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ৰ আৰ্থ-সামাজিক লক্ষ্যসমূহ আলোচনা কৰক।

(c) Discuss the nature and scope of population studies.

জনসংখ্যা অধ্যয়নৰ প্ৰকৃতি আৰু পৰিসৰ আলোচনা কৰক।

5. Answer any *two* from the following questions (each in around *400* words) : 10×2=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো **দুটাৰ** উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় *৪০০* শব্দৰ ভিতৰত) :

(a) Discuss the factors influencing population growth in India.

ভাৰতত জনসংখ্যা বৃদ্ধিত প্ৰভাৱ পেলোৱা কাৰকসমূহ আলোচনা কৰক।

(b) Define migration. Explain the important factors which are responsible for migration of population in India.

প্ৰব্ৰজনৰ সংজ্ঞা লিখক। ভাৰতত প্ৰব্ৰজনৰ বাবে দায়ী গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰকসমূহ ব্যাখ্যা কৰক।

(c) What is meant by population policy? Discuss the aims and objectives of population policy in India.

জনসংখ্যা নীতি বুলিলে কি বুজে? ভাৰতত জনসংখ্যা নীতিৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যসমূহ উল্লেখ কৰক।

★ ★ ★